

שירות ה-L.C.P. באנגליה *

בדוגמה בולט ברורות פיגור רב בייצור החלב של הקבוצה בשבועות, הראשון והשני של חודש מאי, לעומת החזוי.

בחיפוש אחר הגורם להפחתת הייצור מצאנו, שבתקופה זו הוחלף מזון מסוים באחר. בבדיקה יסודית של המנה התברר, שהמנה החדשה לא סיפקה את כל הדרוש לייצור החלב החזוי. הרכב המנה, בא על תיקונו וכבר בשבוע השלישי של חודש מאי חל שיפור בייצור שגדל ומוסיף. בחודש דש יוני שוב הגיע ייצור החלב, כפי שחזוהו מראש. בשיטה זו מצליחים לצמצם את ההפסדים למינימום.

נקודה נוספת שנבדקת מדי פעם היא: האפשר להגדיל את הרווחיות של המשק ע"י תוספת מזון מרוכז? — כיוון שעקומת הייצור החזוי בנויה בשיעור ההזנה המתאימה לה, מוסיפים כמות מסוימת של מזון ומקבלים עקומת ייצור חדשה להלכה. בבדיקת עלות המזון הנוסף בכסף ומחיר החלב הנוסף אפשר בזמן קצר ביותר להיווכח, אם כדאי היה להגביר את ייצור החלב ע"י הגדלת מנת המזון המרוכז.

מהניסיון למדו, שיש הבדלים בהגדלת מנות המזון בין עונות השנה וגם בין קבוצות המלטות שונות. בניסיון זה נעזרים הרבה לקביעת הזמן להגברת הייצור.

מטרת השירות — לייעל את ניהול המשק ולהגדיל את הכנסותיו, וכן להבחין במהירות בליקויים, הן בהזנה והן בתגובות החלב, וכל ליקוי אחר אשר משפיע על רווחיות הענף.

כדי להשיג מטרה זו פותחה שיטה של איסוף נתונים ועיבודם ע"י מחשב. תוצאות העיבודים נמסרות למשק ולמדריך המטפל בו, כדי להוציא מסקנות לשינויים בעתיד.

בזמן האחרון ייעלו את איסוף הנתונים ע"י שימוש ברשם-קול. כל הנתונים נקלטים על סרט, שמעבירים אותו למרכז השירות ושם מזינים בנתונים אלה את המחשב. המחשב שנאגרו בו כל הנתונים הבסיסיים של המשק, משיב מיד על תוצאות המצב, בהתאם לנתונים האחרונים.

עיקר הנתונים הנאספים הם: ביקורת החלב, מכירת או קניית פרות, עגלות עגלים, תאריכי המלטה, המלטות צפויות, נתונים פרטים על הזנה, הכנסות והוצאות. המחשב מעבד בהתאם לנתונים אלה תכנית לייצור חלב בחודשים הבאים, עם פירוט לכל שבוע, במשולב עם תכנית הזנה המשק מקבל עקומת ייצור חלב לכל פרה, לפי ייצור נורמלי. בעל המשק מכניס פעם בשבוע למחשב את הייצור בפועל, והוא מסוגל למצוא מיד את הסטיות בייצור לגבי פרה בודדת וגם לגבי קבוצת פרות.

* (Low Cost Program — L.C.P.), תכנית להפחתת הוצאות הייצור.

ליה, פועלים בשיטה זו כ-3500 משקים, שהם 4.5% מכלל יצרני החלב. כל השירותים הנתיבים חייבים בתשלום, אבל — לדעתם — מחיר השירות כדאי בכל יחס ליתרונות שהמשק מפיק ממנו.

המקור: המועצה לשיווק חלב באנגליה

ד"ר 22 71/72

הבלבחה"ר נתן פוקס

אלה הן רק דוגמאות מספר לתכנון ומימשק לזמן קצר. באותה שיטה יכולים לתכנן את כל חודשי השנה מראש, ולהשוות את התוצאות. ברור, שהסטיות לטווח ארוך גדולות יותר מאשר לזמן קצר. לדוגמה, שינויים במחיר הקש או השחת, שהשתנו תוך שנה בערך ב-100%, משבשים את כל התכנון, לכן רצוי לעבוד בשתי השיטות במגביל.

לפי הפרסומים של המועצה לשיווק חלב באנג-

ה"אלנד"

מפי פרופ' ר. וולקני שמעתי פעם, שהאדם אולי טעה בבייתו את הבקר למטרת חליבה, כי הפרה מניבה הרבה פחות חלב, יחסית למשקל גופה, מאשר, למשל, עכברה או חולדה. זו אמת פיזיולוגית, אך מבחינה מעשית לא ניתן לחלוב עכברות. אבל לגבי ייצור בשר יש אולי חיה יעילה יותר מן הבקר, ולא ניסו לבייתה, מדוע?

בני האדם באפריקה השחורה מעולם לא ניסו לביית חיות למרות ריבוי גיוון המינים ביבשת זו (המצרים הקדמונים בייתו אמנם את החתול, אך במצרים הקדומה היתה תרבות מתקדמת שלא היתה קשורה לאפריקה השחורה).

בהיותי לפני כשנה במזרח אפריקה — בקניה, טנזניה ואתיופיה — התרשמתי, שהבקר בארצות אלה נראה, בדרך כלל, רע, על אף שפע המרעה והאקלים הנוח (רמות של 2000—2500 מטר מעל פני הים עם טמפרטורות נוחות, על אף הקרבה לקו המשווה). הוסבר לי שהבקר סובל מטפילים במערכת העיכול ומטפילי דם (קדחות), על אף שהבקר הוכנס לארצות אלו מן הצפון עוד לפני אלפי שנים. אמנם, במשך הזמן פיתח הבקר המקומי תגונות מסוימת ונוצר שיווי משקל בין הטפילים והבקר, אך אין זאת אומרת שהפרות אינן סובלות יותר ממחלות אלו.

באפריקה יש מינים רבים של אנטילופות, חיות שמשייכים אותן למשפחת הבקר (Bovidae). כולן מעלות גירה, מפריסות פרסה ושסועות, ולפיכך הן גם כשרות למאכל ליהודים. האנטילופות — ילדות אפריקה, נאות מראה ובריאות בשר, ואינן סובלות כלל מקדחות, ומעט מאוד מטפילי מעיים. האנטילופה הגדולה ביותר היא ה"אלנד". זכר מבוגר מגיע למשקל של כ-1000 ק"ג ולגובה של כ-180 ס"מ, ונקבה קצת פחות. עד סוף המאה ה-19 היה מספרן רב ביותר (מאות אלפים ואף מיליונים). דבקר הבקר (Rinder-Pest) שפקד את אפריקה באותה תקופה עשה שמות באנטילופות והקטין מאוד את מספרן. גם יד האדם היתה בהן, כי בשרן רך, עסיסי וטעים במיוחד. גם האדם הלבן וגם שבטי הקיקוי צדו וקטלו בהן ללא רחם. כיום שוב מתרבה מספרן בשמורות הטבע.

בתחנת הנסיונות הממשלתית, "קבטה" שבקניה מנסים בהצלחה כבר מספר שנים לביית את ה"אלנד". זו בהמה בעלת מזג נוח, אינה דוהרת, ויש לה תפוקה נאה של בשר משובח.

כאמור, האנטילופה עמידה גם נגד קדחות ומחלות טפילים אחרות. חסרונן היחיד של ה"אלנד" המבוית הוא — יכולתו לקפוץ מעל גדרות גבוהות (150—200 ס"מ), כשהוא אחוז בעתה או נסער במיוחד. בפרק הלאומי ברמת-גן יש כמה "אלנדים" שהובאו יחד עם חיות הבר האחרות ממזרח אפריקה. אולי כדאי, לכשיתרבו, לקחת כמה מצאצאיהם ולנסות לבייתם ולגדלם כאן בתנאי הגידול שלנו.

ד"ר ע. קלי

"החקלאית" גדרה